

ALL IN

Εργαλείο ανάλυσης

ευκαιρίες και εμπόδια για την εκπαίδευση
ενηλίκων σε τοπικό επίπεδο χωρίς
αποκλεισμούς

ΠΕΡΙΕΧΏΜΕΝΑ

Εισαγωγή	3
Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τη χρήση του εργαλείου και πώς να προχωρήσετε μετά την ολοκλήρωσή του	5
Ερωτηματολόγιο	8
1. Ανάλυση της ομάδας-στόχου και της αγοράς - δομή των βασικών φορέων/χαρτογράφηση του δικτύου	9
2. Ανάλυση δυνατοτήτων	11
3. Αυτό- ανάλυση	12
Παράρτημα 1: Υπόδειγμα χάρτη δικτύου	15
Παράρτημα 2: Κατάλογος ελέγχου για το σχεδιασμό μαθημάτων χωρίς αποκλεισμούς	16
Παράρτημα 3: Οδηγίες για τη βελτίωση της ένταξης σε κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων με στοιχειοθετημένα κριτήρια	18
Βιβλιογραφικές αναφορές	23

ΕΙΣΑΓΩΓΉ

Το έργο ALL IN αποσκοπεί στην προώθηση της εκπαίδευσης ενηλίκων χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάλυσης και της μεταφοράς μοντέλων ορθής πρακτικής σύμφωνα με τους στόχους της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Το έργο απευθύνεται σε εκπαιδευτές ενηλίκων που εργάζονται με άτομα με αναπηρία, δηλαδή με μακροχρόνιες σωματικές, ψυχικές, διανοητικές ή αισθητηριακές αναπηρίες, οι οποίες σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια μπορεί να εμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ισότιμη βάση με τους άλλους. Ο βασικός παράγοντας του μοντέλου ALL IN είναι η συνεργασία μεταξύ των ατόμων με αναπηρία, των σχετικών ιδρυμάτων και δικτύων και των οργανισμών-εταίρων του έργου.

Μία από τις βασικές αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι η παροχή πρόσβασης και ευκαιριών για δια βίου μάθηση σε ΟΛΟΥΣ τους ενήλικες, ωστόσο πολλές μειονεκτούσες ομάδες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολλαπλά ανυπέβλητα εμπόδια στην πραγματική συμμετοχή τους σε προγράμματα και μαθήματα εκπαίδευσης ενηλίκων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τα Άτομα με αναπηρία.

Για μεγάλο χρονικό διάστημα οι αυστηρές δομές των ιδρυμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων δεν αντιμετώπιζαν σχεδόν καθόλου τις ειδικές ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και ως εκ τούτου τα απέκλειαν από τη συμμετοχή τους στα προγράμματά τους.

Μέχρι σήμερα, 186 χώρες και η ΕΕ υπέγραψαν τη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η οποία αναγνωρίζει τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία και τους θεσμούς της - συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους στη δια βίου εκπαίδευση και μάθηση:

Τα συμβαλλόμενα κράτη διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση, την εκπαίδευση ενηλίκων και τη δια βίου μάθηση χωρίς διακρίσεις και σε ίση βάση με τους άλλους. Για το σκοπό αυτό, τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι παρέχονται εύλογες διευκολύνσεις στα άτομα με αναπηρία. (CRPD Art. 24/5)

Για να ακολουθήσουν τις οδηγίες της Σύμβασης, οι οργανισμοί εκπαίδευσης ενηλίκων πρέπει να εντοπίσουν και να εξαλείψουν τα εμπόδια που εμποδίζουν τα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων και δια βίου μάθησης. Αυτό θα εξασφαλίσει την πρόσβαση για όλους τους εκπαιδευόμενους (με και χωρίς αναπηρία), αλλά και θα ενθαρρύνει μια συνεχή διαδικασία ανάπτυξης που θα απευθύνεται και θα περιλαμβάνει όλα τα μέλη ενός οργανισμού ως ισχυρούς συνδημιουργούς στη διαδικασία.

Υπό αυτή την έννοια, η ένταξη μπορεί να θεωρηθεί, όχι μόνο ως κατευθυντήρια αρχή για να καταστεί δυνατή η συμμετοχή περιθωριοποιημένων ομάδων, αλλά και ως οργανωτική στρατηγική για την προώθηση της προόδου και της ανάπτυξης.

Όταν η ένταξη λειτουργεί - επειδή υποστηρίζεται μέσω των πόρων και το προσωπικό - τότε ενδυναμώνει τόσο τον μαθητή με αναπηρία όσο και τους συμμαθητές του. (Μολίνα Χρήστου, 2009, σελ. 43).

Το εργαλείο ανάλυσης ALL IN για την αυτοαξιολόγηση, το οποίο παρουσιάζεται στο παρόν έγγραφο, θα υποστηρίξει τους συμμετέχοντες οργανισμούς εκπαίδευσης ενηλίκων να διεξάγουν τόσο μια περιφερειακή όσο και μια εσωτερική ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης που σχετίζεται με την ένταξη εντός του οργανισμού τους και στο περιβάλλον λειτουργικό τους οικοσύστημα. Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, το εργαλείο θα υποστηρίξει τους οργανισμούς εκπαίδευσης ενηλίκων να καθορίσουν την καλύτερη δυνατή χρήση των μελλοντικών πόρων (π.χ. ανθρώπινοι, οικονομικοί, υλικοί) ή των μελλοντικών επενδύσεων για την αντιμετώπιση και την προώθηση της ένταξης στους οργανισμούς τους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΠΩΣ ΝΑ ΠΡΟΧΩΡΗΣΕΤΕ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ

Τι είναι το εργαλείο και πώς να το χρησιμοποιήσετε;

Το εργαλείο αυτό παρουσιάζεται με τη μορφή πλέγματος ερωτηματολογίου που εξυπηρετεί οργανισμούς εκπαίδευσης ενηλίκων και άλλους φορείς που ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Σε πρώτη φάση, οι οργανισμοί μπορούν να αναλύσουν τη δική τους κατάσταση καθώς και να εξετάσουν το περιφερειακό πλαίσιο στο οποίο δραστηριοποιούνται για να εντοπίσουν τα εμπόδια που περιορίζουν την εφαρμογή προγραμμάτων και μαθημάτων χωρίς αποκλεισμούς στο σύνολο της εκπαίδευσης ενηλίκων. Το εργαλείο ALL IN αποτελείται από τέσσερις ενότητες: 1) ένα σύνολο ερωτήσεων που θα πρέπει να απαντηθούν όσο το δυνατόν πιο αναλυτικά, 2) ένα πρότυπο χάρτη δικτύου για τη χαρτογράφηση και τεκμηρίωση των υφιστάμενων περιφερειακών φορέων στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων και των υπηρεσιών υποστήριξης ατόμων με αναπηρία, 3) έναν κατάλογο ελέγχου για τον σχεδιασμό μαθημάτων χωρίς αποκλεισμούς και τέλος, 4) Οδηγίες για τη βελτίωση της ένταξης στα κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων με τεκμηριωμένα κριτήρια.

Ποιος θα πρέπει να χρησιμοποιήσει αυτό το εργαλείο - απευθύνεται σε όλους στον οργανισμό ή μόνο στη διοίκηση; Είναι χρήσιμο να συμπεριληφθούν άτομα με αναπηρία σε αυτή τη διαδικασία;

Σε πρώτη φάση, συνιστάται η χρήση του εργαλείου ALL IN από τη διοίκηση και η πρόσκληση σε όλο το ενδιαφερόμενο και σχετικό προσωπικό να συμμετάσχει στη διαδικασία συμπλήρωσής του, ιδίως στο προσωπικό που εργάζεται άμεσα με άτομα με αναπηρία ή υλοποιεί μαθήματα χωρίς αποκλεισμούς. Συνιστάται επίσης να συμπεριληφθούν τα άτομα με αναπηρία στη διαδικασία αξιολόγησης (αυτό-αξιολόγησης και περιφερειακής). Θα προσθέσουν αξία, θα μοιραστούν τις απόψεις και τις εμπειρίες τους και θα κάνουν προτάσεις, καθιστώντας την ανάλυση και τα αποτελέσματα πιο ολοκληρωμένα και χωρίς αποκλεισμούς.

Πώς χρησιμοποιείται ο χάρτης δικτύου και ο κατάλογος 1 και 2 στο παράρτημα και γιατί είναι σημαντικός;

Μετά τον εντοπισμό και τη χαρτογράφηση όλων των σχετικών φορέων και θεσμικών οργάνων στον τομέα της ενσωμάτωσης, ο οργανισμός σας μπορεί να επανεξετάσει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να συνεργαστεί και να αξιοποιήσει τα διάφορα δίκτυα προκειμένου είτε να ξεκινήσει μια νέα συνεργασία είτε να αξιοποιήσει τις υφιστάμενες σχέσεις για την προώθηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και να αρχίσει να σκέφτεται πώς οι φορείς αυτοί θα μπορούσαν να βοηθήσουν τον οργανισμό σας να προσφέρει εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Ο κατάλογος ελέγχου θα παράσχει στον οργανισμό σας μια συνοπτική εικόνα της τρέχουσας κατάστασής σας στις πιο σημαντικές πτυχές για την εφαρμογή προγραμμάτων χωρίς αποκλεισμούς και θα είναι δυνατόν να εκτιμήσετε το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των εν λόγω πτυχών.

Τι πρέπει να κάνετε μετά την ολοκλήρωση της ανάλυσης με τη χρήση αυτού του εργαλείου; Πώς να συνεχίσετε αυτή τη διαδικασία;

Η συμπλήρωση αυτού του εργαλείου αυτοαξιολόγησης αποτελεί συχνά το πρώτο βήμα στο δρόμο για την παροχή εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και τα αποτελέσματα μπορούν να λειτουργήσουν ως βάση για τη μελλοντική οργανωτική ανάπτυξη σύμφωνα με αυτή την επιδίωξη. Το εργαλείο ανάλυσης παρέχει κριτήρια για την εφαρμογή της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς. Βοηθά στον εντοπισμό των εμποδίων στην προσφορά προγραμμάτων εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και στη διερεύνηση αποτελεσματικών τρόπων για την υπέρβαση αυτών των εμποδίων. Στο τέλος του εργαλείου, στο παράρτημα 3, υπάρχει συγκεκριμένη τεκμηριωμένη καθοδήγηση για τη βελτίωση της συμπερίληψης στην εκπαίδευση ενηλίκων που αξίζει να εξεταστεί και να υιοθετηθεί.

Συνολικά, επιδιώκεται ότι το εργαλείο ανάλυσης **ALL IN: ευκαιρίες και εμπόδια για την εκπαίδευση ενηλίκων χωρίς αποκλεισμούς σε τοπικό επίπεδο**, θα υποστηρίξει τη λήψη αποφάσεων από τη διοίκηση σχετικά με την επιλεξιμότητα και τη σκοπιμότητα της μελλοντικής χρήσης διαφόρων πόρων (ανθρώπινων, οικονομικών, υλικών) ή μελλοντικών επενδύσεων εντός του οργανισμού που απευθύνονται προς την ένταξη και την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Για το σκοπό αυτό, ο κατάλογος ελέγχου του παραρτήματος 2 μπορεί να είναι πολύ χρήσιμος σε συνδυασμό με τις οδηγίες του παραρτήματος 3. Τέλος, ο οργανισμός μπορεί να συνεχίσει αυτή τη διαδικασία χρησιμοποιώντας τις κατευθυντήριες γραμμές ALL IN Guidelines for Inclusion Management in Adult Education Institutions, τις οποίες μπορείτε να κατεβάσετε από την ιστοσελίδα του έργου: <https://www.inclusion-adult-education.net/>.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρία κύρια κεφάλαια με διαφορετικό αριθμό ερωτήσεων σε κάθε κεφάλαιο. Μια ερώτηση βρίσκεται πάντα στην αριστερή στήλη, ενώ στη δεξιά στήλη υπάρχουν οδηγίες για τη συμπλήρωσή της. Μπορείτε να διαγράψετε αυτές τις οδηγίες μετά τη συμπλήρωση μιας ερώτησης.

1. Ανάλυση της ομάδας-στόχου και της αγοράς - δομή των βασικών φορέων/χαρτογράφηση του δικτύου

<p>1. Χαρτογράφηση δικτύου - υποδομές στον τομέα της βοήθειας για τα άτομα με αναπηρία: χρησιμοποιήστε το υπόδειγμα του παραρτήματος 1 για να δημιουργήσετε ένα χάρτη δικτύου που αποτελείται από τους βασικούς φορείς και τους σημαντικότερους οργανισμούς πρόνοιας/ υποστήριξης στον τομέα της ένταξης στον τομέα εργασίας σας, όπως οργανώσεις ατόμων με αναπηρία / ιδρύματα εκπαίδευσης ενηλίκων / συμβουλευτικά κέντρα / κέντρα αποκατάστασης / κέντρα προστασίας και εργασίας / δημόσιες αρχές κ.λπ. Ο χάρτης δικτύου θα σας δώσει μια εικόνα των υφιστάμενων φορέων στην περιοχή σας που εργάζονται με/για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία.</p>	<p><i>Συνήθως, οι γονείς και οι οργανισμοί που παρέχουν στέγαση και εργαστήρια είναι οι βασικοί φορείς πρόσβασης στα άτομα με αναπηρία.</i></p> <p><i>Χρησιμοποιήστε το υπόδειγμα στο παράρτημα 1.</i></p>
<p>2. Προσδιορισμός σημαντικών κόμβων και πυλών εντός του δικτύου: απαριθμήστε και περιγράψτε εν συντομία τις πιο σημαντικές οργανώσεις που οικοδομούν το δίκτυό σας, όπως συμβουλευτικά κέντρα για γονείς ατόμων με αναπηρία, κέντρα συμβουλευτικής υποστήριξης από ομοτίμους, συμβουλευτική για βοηθήματα, εργαλεία και πηγές κ.λπ.</p>	<p><i>Τα συμβουλευτικά κέντρα αποτελούν συνήθως την ιδανική πύλη εισόδου σε μεγάλους οργανισμούς και βασικούς φορείς στον τομέα της βοήθειας για τα άτομα με αναπηρία.</i></p> <p><i>Σύντομη περιγραφή αυτών των οργανώσεων</i></p>
<p>3. Υπάρχουσα προσφορά των βασικών φορέων: Υπάρχουν άλλοι οργανισμοί εκπαίδευσης ενηλίκων στην περιοχή σας που εργάζονται με άτομα με αναπηρίες; Υπάρχουν στην περιοχή σας οργανώσεις ατόμων με αναπηρία που παρέχουν εσωτερικές εκπαιδεύσεις /μαθήματα για ενήλικες με αναπηρία; Υπάρχουν οργανώσεις που διοικούνται και διευθύνονται από τα ίδια τα άτομα με αναπηρία; Εάν ένα άτομο με αναπηρία δεν λαμβάνει αρκετή/κατάλληλη βοήθεια, από πού/από ποιον μπορεί να λάβει</p>	<p><i>Σύντομη περιγραφή αυτών των φορέων.</i></p>

<p>4. Ποσοστό ατόμων με αναπηρία: ποιο είναι το εκτιμώμενο ποσοστό ατόμων με αναπηρία στην περιφέρεια/περιοχή σας;</p>	<p><i>Δώστε ακριβή αριθμό ή εκτίμηση εάν δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία - μπορείτε να συμβουλευτείτε τους αρμόδιους φορείς στην περιοχή σας για να μάθετε.</i></p>
<p>5. Άλλες σημαντικές πληροφορίες: γράψτε οποιοδήποτε άλλο σημαντικό σχόλιο/ιδέα σχετικά με την ομάδα-στόχο και την ανάλυση της αγοράς, που δεν έχει περιγραφεί προηγουμένως.</p>	<p><i>Προαιρετικό</i></p>

2. ΑΝ΄ΑΛΥΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤ΄ΗΤΩΝ

<p>1. Ποιοι τομείς περιθωριοποίησης έχουν ήδη αντιμετωπιστεί από τον Οργανισμό σας και πώς θα μπορούσε αυτή η εμπειρία να βοηθήσει εσάς και τον Οργανισμό σας στην εφαρμογή δομών χωρίς αποκλεισμούς;</p>	<p><i>Πιθανοί τομείς - τύποι περιθωριοποίησης:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναπηρίες (σωματικές, διανοητικές, ακοής, λόγου, μαθησιακές δυσκολίες κ.λπ.) • Μεταναστευτικό υπόβαθρο • Άτομα του κοινωνικού περιθωρίου • Φτώχεια • Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο • Άνεργοι • Αγροτικές/απομακρυσμένες περιοχές • Άλλοι
<p>2. Ποιες συνθήκες/απαιτήσεις/εμπόδια συναντήσατε κατά την αντιμετώπιση των προαναφερθέντων τύπων περιθωριοποιημένων ομάδων (νομοθετικές, εκτελεστικές, οργανωτικές, πόροι κ.λπ.)</p>	<p><i>Σύντομη περιγραφή των γενικών συνθηκών, απαιτήσεων ή εμποδίων που συναντώνται κατά την αντιμετώπιση των προαναφερθέντων τομέων</i></p>
<p>3. Άλλες σημαντικές πληροφορίες: γράψτε οποιοδήποτε άλλο σημαντικό σχόλιο/ιδέα σχετικά με την πιθανή ανάλυση, που δεν έχει περιγραφεί προηγουμένως.</p>	<p><i>Προαιρετικό</i></p>

3. ΑΥΤΟ- ΑΝΑΛΥΣΗ

<p>1. Κατανόηση της ένταξης και της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς: ποια είναι η αντίληψή σας για την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς; Πώς ορίζετε την ένταξη;</p>	<p><i>Σύντομη περιγραφή του οργανισμού σας</i></p>
<p>2. Προηγούμενη και απαιτούμενη εμπειρία και γνώσεις εντός του οργανισμού: υπάρχουν άτομα που εργάζονται στον οργανισμό σας (προσωπικό ή εξωτερικοί συνεργάτες) και έχουν προηγούμενες γνώσεις σχετικά με την έννοια της ένταξης και τις συνέπειές της; Υπάρχουν άτομα που εργάζονται εντός του οργανισμού σας και έχουν εμπειρία με άτομα με αναπηρία; Εάν ναι, περιγράψτε συνοπτικά τι είδους προσόντα, γνώσεις και εμπειρία διαθέτουν. Ποιες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες εξακολουθούν να απαιτούνται για το προσωπικό σας προκειμένου να εκτελεί μαθήματα χωρίς αποκλεισμούς;</p> <p>Εάν είναι σχετικό, περιγράψτε χωριστά για τα προγράμματα τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης.</p>	<p><i>Σύντομη περιγραφή του οργανισμού σας</i></p>
<p>3. Πώς είναι η προθυμία της διοίκησης και του προσωπικού να εφαρμόσουν τη συμπερίληψη/ ένταξη στον οργανισμό σας; Έχει επισημοποιηθεί με οποιονδήποτε τρόπο ή σχεδιάζεται να επισημοποιηθεί;</p>	<p><i>Σύντομη περιγραφή του οργανισμού σας</i></p>

<p>4. Συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία στη διαδικασία λήψης αποφάσεων εντός του οργανισμού σας: με ποιον τρόπο υλοποιείται η λήψη αποφάσεων (ενημέρωση, διαβούλευση/ συμβουλευτική, λήψη αποφάσεων); Συμμετέχουν οι μαθητές με αναπηρία στη διαδικασία λήψης αποφάσεων; Ποιοι είναι οι λόγοι εάν δεν συμμετέχουν ακόμη στη διαδικασία λήψης αποφάσεων;</p>	<p><i>Σύντομη περιγραφή του οργανισμού σας</i></p>
<p>5. Εξωτερική υποστήριξη: Γνωρίζετε/ συνεργάζεστε με κάποιον εξωτερικό φορέα με σχετικές εμπειρίες που θα μπορούσε να λάβει μέρος στην εφαρμογή της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς στον οργανισμό σας; Γιατί θα ήταν καλό να τους εμπλέξετε;</p>	<p><i>Σύντομη περιγραφή του οργανισμού σας</i></p>
<p>6. Τύποι αναπηρίας / εξειδίκευση των ομάδων-στόχων: Πώς είναι η τρέχουσα κατάσταση του οργανισμού σας όσον αφορά την εκπλήρωση των όρων/απαιτήσεων για την αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου τύπου αναπηρίας για την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς; Ποιες είναι οι ιδιαίτερες δυσκολίες και τα εμπόδια στον οργανισμό σας για την εφαρμογή της ενταξιακής προσφοράς;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Σωματική αναπηρία: φυσική βοήθεια, δομή κτιρίου χωρίς εμπόδια κ.λπ.</i> • <i>Νοητική αναπηρία: γνώση της απλής γλώσσας, ειδικά προγράμματα κ.λπ.</i> • <i>Αναπηρία ακοής/ομιλίας: διερμηνέας νοηματικής γλώσσας κ.λπ.</i> • <i>Μαθησιακές δυσκολίες: διαφορετική προσέγγιση της εκπαίδευσης, ειδικά προγράμματα κ.λπ.</i> <p><i>Σύντομη εξήγηση σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση για την ικανοποίηση των διαφορετικών προϋποθέσεων για διαφορετικούς τύπους αναπηρίας εντός του οργανισμού σας</i></p>

<p>7. Πρακτική εκτέλεση μαθημάτων και διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς: πώς ο οργανισμός σας εκτελεί/διεξάγει πρακτικά μαθήματα και διδασκαλία χωρίς αποκλεισμούς για τα άτομα με αναπηρία (θέματα, συχνότητα, μέγεθος ομάδων, επιλογή διδασκόντων, προσαρμογή της εφαρμογής κ.λπ.);</p> <p>Εάν είναι σχετικό, περιγράψτε χωριστά για τα προγράμματα τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης.</p>	<p><i>προγράμματα τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης.</i></p>
<p>8. Ποιες αλλαγές απαιτούνται στο ίδρυμά σας προκειμένου να εφαρμοστεί η ένταξη και σε ποια περίοδο θα ήταν δυνατόν να εφαρμοστούν (π.χ. προσβασιμότητα/δομή του κτιρίου, διαρθρωτικές αλλαγές, δεξιότητες και ικανότητες του προσωπικού, προσαρμογή του μαθησιακού υλικού, οργάνωση, επικοινωνία, μάρκετινγκ κ.λπ.) Μπορείτε επίσης να χρησιμοποιήσετε έναν κατάλογο ελέγχου στο παράρτημα 2 για τη σύνοψη αυτών των πεδίων.</p>	<p><i>Σύντομη περιγραφή για τον οργανισμό σας</i></p> <p><i>Χρησιμοποιήστε έναν κατάλογο ελέγχου στο παράρτημα 2</i></p>
<p>9. Άλλες σημαντικές πληροφορίες: γράψτε τυχόν άλλα σημαντικά σχόλια/διαπιστώσεις σχετικά με την αυτοανάλυση που δεν έχουν περιγραφεί παραπάνω.</p>	<p><i>Προαιρετικό</i></p>

ΠΑΡ'ΑΡΤΗΜΑ 1: ΥΠ'ΟΔΕΙΓΜΑ Χ'ΑΡΤΗ ΔΙΚΤ'ΥΟΥ

Εισάγετε τα ονόματα των διαφόρων φορέων σε συγκεκριμένα πεδία

Δημόσιες αρχές (τοπικές, περιφερειακές, εθνικές)	Κέντρα συμβουλευτικής/ υποστήριξης γονέων/ οικογενειών/αναπήρων	Άλλοι σχετικοί φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αναπηρίας/ ένταξης (ΜΚΟ, εθελοντικές οργανώσεις κ.λπ.)
Άλλοι οργανισμοί εκπαίδευσης ενηλίκων	Οργανισμοί εκπαίδευσης ενηλίκων που διεξάγει την ανάλυση	
Κέντρα αποκατάστασης	Κέντρα προστασίας/κέντρα εργασίας/επιχειρήσεις για άτομα με αναπηρία/ επιχειρήσεις που ιδρύονται από άτομα με αναπηρία	

ΠΑΡ'ΑΡΤΗΜΑ 2: ΚΑΤ'ΑΛΟΓΟΣ ΕΛ'ΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜ'Ο ΜΑΘΗΜ'ΑΤΩΝ ΧΩΡ'ΙΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ'ΥΣ

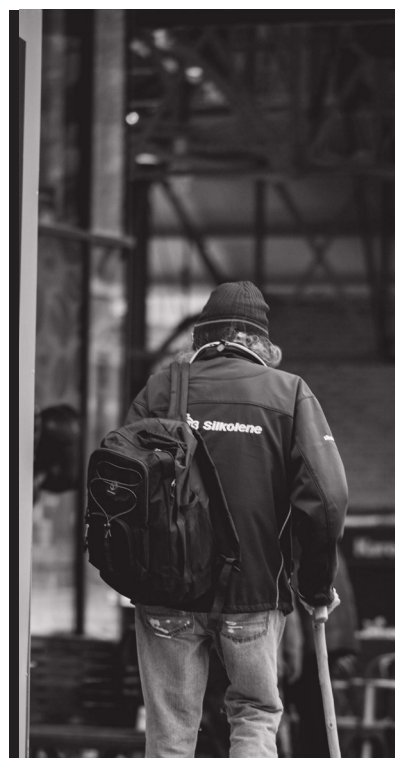

Περιοχή	Σημειώστε την τρέχουσα κατάσταση	Χρονοδιάγραμμα πιθανής υλοποίησης
Προθυμία διαχείρισης/ίδρυσης/ιδιοκτησία	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	
Προθυμία προσωπικού/εργαζομένων	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	
Συνοχή με τη θεμελιώδη πράξη/αποστολή του οργανισμού	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	
Ανθρώπινοι πόροι - διαθέσιμο διδακτικό προσωπικό (εσωτερικό ή εξωτερικό)	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	

Ικανότητες και γνώσεις προσωπικού/ διδασκόντων (προσόντα)	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	
Οργάνωση της εργασίας και των διαδικασιών	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	
Προσαρμοσμένο μαθησιακό υλικό και εργαλεία	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	
Χρηματικοί πόροι (των ιδίων/εξωτερικοί - διαγωνισμοί, δημόσια συγχρηματοδότηση, χορηγοί κ.λπ.)	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	
Προσβασιμότητα/προσαρμογή των χώρων	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	
Ενδιαφέρον ομάδας στόχου - επαρκής αριθμός συμμετεχόντων	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρως • Μερικώς • Όχι ακόμη 	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΚΕΝΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ & ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΑΝΑΦΟΡΕΣ - ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ
<p>1. Προώθηση των αλληλεπιδράσεων με ετερογενείς ομάδες.</p> <p>Βρίσκονται τα άτομα με αναπηρία στην ίδια τάξη με τους μαθητές χωρίς αναπηρία; Κάνουν δραστηριότητες μαζί; Όταν κάνουν δραστηριότητες μαζί, είναι η τάξη οργανωμένη σε ετερογενείς ομάδες (με άτομα με και χωρίς αναπηρίες, με διαφορετικά μαθησιακά επίπεδα και υπόβαθρα, διαφορετικές κουλτούρες...); Αν ναι, προωθούνται οι διαλογικές αλληλεπιδράσεις μέσα σε αυτές τις ετερογενείς ομάδες ώστε τα άτομα με και χωρίς αναπηρία να μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα;</p>	<p>Ειδικότερα, όταν οι ετερογενείς αίθουσες διδασκαλίας οργανώνονται κατάλληλα και παρέχονται οι απαραίτητοι πόροι, οι μαθητές με αναπηρίες έχουν καλύτερες ακαδημαϊκές επιδόσεις και καλύτερη αυτοαντίληψη σε σύγκριση με εκείνους σε διαχωρισμένες τάξεις (Luster and Durrett 2003; Fitch 2003; Myklebust 2006).</p> <p>Επιπλέον, οι μαθητές με αναπηρίες έχουν περισσότερες ευκαιρίες να αλληλεπιδρούν με ικανότερους συνομηλίκους τους σε ετερογενείς ομάδες, να λαμβάνουν μεγαλύτερη υποστήριξη και να αναπτύσσουν καλύτερες κοινωνικές δεξιότητες και σχέσεις. Έτσι, είναι καλύτερα προετοιμασμένοι να είναι πιο ανεξάρτητοι στο μέλλον (Hess et al. 2006). Επιπλέον, η ένταξη των μαθητών με αναπηρίες έχει θετικές επιπτώσεις στις επιδόσεις των συνομηλίκων τους και παρέχει νέες ευκαιρίες μάθησης (McGregor και Vogelsberg 1998; Fisher et al. 2002).” (Flecha, 2015, σελ. 26)</p>

2. Εκτεταμένος χρόνος μάθησης

Όταν οι εκπαιδευόμενοι χρειάζονται υποστήριξη στις μαθησιακές τους δραστηριότητες προκειμένου να συμβαδίσουν με το επίσημο/γενικό πρόγραμμα σπουδών, έχουν την επιλογή να συμμετάσχουν σε προγράμματα μάθησης εκτεταμένου χρόνου (π.χ. μαθήματα επανεξέτασης, ώρες διαβούλευσης, λέσχες εργασίας για το σπίτι, διδασκόμενες βιβλιοθήκες...);

Σχεδιάζονται αυτά τα προγράμματα εκτός του κανονικού σχολικού ωραρίου, για να διασφαλιστεί ότι οι μαθητές δεν θα χάσουν τις τακτικές δραστηριότητες στην τάξη και το επίσημο/γενικό πρόγραμμα σπουδών;

«Ο εκτεταμένος χρόνος μάθησης είναι ένα μέτρο χωρίς αποκλεισμούς που συνίσταται στην προσφορά πρόσθετων μαθησιακών δραστηριοτήτων και μαθημάτων υποστήριξης εκτός των κανονικών σχολικών ωρών (δηλαδή, σε ώρες διαλείμματος, μετά το σχολείο κ.λπ.). Αυτή η επιλογή παρέχει μεγαλύτερη υποστήριξη στους μαθητές που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή λαμβάνουν λιγότερη υποστήριξη στο σπίτι, χωρίς να τους διαχωρίζει έξω από την κανονική τάξη κατά τη διάρκεια των σχολικών ωρών, γεγονός που τους αναγκάζει να χάνουν τις τακτικές δραστηριότητες στην τάξη και συχνά το επίσημο πρόγραμμα σπουδών. (Flecha, 2015, σελ. 37)

«Χρησιμεύει ως ευκαιρία για την ενίσχυση της μάθησης, επειδή προσφέρει πρόσθετη υποστήριξη χωρίς να διαχωρίζει τους μαθητές». (Flecha, 2015, σελ. 38)

3. Υψηλές προσδοκίες

Είναι το επίσημο/γενικό πρόγραμμα σπουδών διαθέσιμο σε όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με αναπηρίες; Δημιουργούνται υψηλές προσδοκίες όσον αφορά τις μαθησιακές δυνατότητες όλων των εκπαιδευομένων, ακόμη και για τα άτομα με μαθησιακές δυσκολίες ή αναπηρίες;

«Από τη μία πλευρά, δημιουργούνται υψηλές προσδοκίες όσον αφορά τις μαθησιακές δυνατότητες όλων των μαθητών, ακόμη και για τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες ή αναπηρίες. Από την άλλη πλευρά, αυτά τα σχολεία βασίζονται στην πεποίθηση ότι κάθε άτομο, ανεξάρτητα από το εκπαιδευτικό του υπόβαθρο ή την κοινωνική του θέση, έχει ικανότητες και αυτές μπορούν να συμβάλουν στη μάθηση των μαθητών.» (Duque & Garcia, 2003; Puigdelíno, 2003). Ως εκ τούτου, αντί να μειωθούν οι μαθησιακοί στόχοι προκειμένου να προσαρμοστούν στο συγκεκριμένο επίπεδο επιτυχίας ενός μαθητή ή μιας ομάδας μαθητών, εισάγονται όλοι οι πόροι και οι υποστηρίξεις που θεωρούνται απαραίτητες στο σχολείο και στην τάξη και το μαθησιακό πλαίσιο διαμορφώνεται έτσι ώστε όλοι οι μαθητές να έχουν τη δυνατότητα να επιτύχουν τα καλύτερα αποτελέσματα. Κατά συνέπεια, ακόμη και οι μαθητές με αναπηρίες μπορούν να εργαστούν με το ίδιο περιεχόμενο και τις ίδιες δραστηριότητες με τους συνομηλίκους τους με την απαραίτητη υποστήριξη. (Molina, Rios, 2010, σελ. 4-5)

4. Εκπαιδευτική συμμετοχή της κοινότητας

Συμμετέχουν άτομα από την κοινότητα (οικογένεια, γείτονες, πρώην μαθητές...) στο κέντρο εκπαίδευσης ενηλίκων; Εάν ναι, η συμμετοχή είναι απλώς ενημερωτική ή συμβουλευτική ή μπορούν να συμμετέχουν σε διαφορετικά επίπεδα;

- a. Χώροι λήψης αποφάσεων: εκπροσώπηση στα όργανα λήψης αποφάσεων (συνελεύσεις, συμβούλιο του κέντρου κ.λπ.) ή/και παρακολούθηση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων;
- b. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου και μετά το σχολικό ωράριο (βιβλιοθήκες διδασκαλίας, λέσχες κατ' οίκον εργασίας, διευκόλυνση αλληλεπιδράσεων κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων σε ετερογενείς ομάδες μέσα στην τάξη κ.λπ.)
- c. Αξιολόγηση: συμμετοχή στην αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας καθώς και στην αξιολόγηση των σχολικών προγραμμάτων και του προγράμματος σπουδών.

«Ένας μεγάλος όγκος βιβλιογραφίας δείχνει ότι η συμμετοχή της οικογένειας και της κοινότητας στα σχολεία ενισχύει τα επιτεύγματα των μαθητών και τη γενική ευημερία στο σχολείο» (Backer et al. 1997; Edwards και Warin 1999; Senechal και LeFevre 2002).

Η συμμετοχή της κοινότητας είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους μαθητές από μειονοτικούς πολιτισμούς, καθώς συμβάλλει σε μεγαλύτερο συντονισμό μεταξύ των δραστηριοτήτων στο σπίτι και των σχολικών δραστηριοτήτων (Boscardin και Jacobson 1996; Beckman κ.ά. 1998· Aubert και Valls 2003; Gómez και Vargas 2003; Driessen κ.ά. 2005; Ringold κ.ά. 2005). Κατά τη διάρκεια της ανάλυσης των εκπαιδευτικών συστημάτων και της ανασκόπησης της υπάρχουσας βιβλιογραφίας, εντοπίσαμε πέντε τύπους κοινοτικής συμμετοχής στα σχολεία (Πίνακας 5.1), οι οποίοι διαφέρουν ως προς τη μορφή και το βαθμό συμμετοχής και συμμετοχής των μελών της οικογένειας και της κοινότητας: ενημερωτική, συμβουλευτική, αποφασιστική, αξιολογική και εκπαιδευτική συμμετοχή. (Flecha, 2015, σελ. 47).

<p>5. Συμμετοχή των συμμετεχόντων με αναπηρία σε χώρους λήψης αποφάσεων.</p> <p>Συμμετέχουν οι μαθητές με αναπηρία στους χώρους λήψης αποφάσεων; Εάν ναι, η συμμετοχή είναι απλώς ενημερωτική ή συμβουλευτική ή μπορούν να συμμετέχουν σε διαφορετικά επίπεδα;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γίνουν αντιπρόσωποι στα όργανα λήψης αποφάσεων (συνελεύσεις, συμβούλιο του κέντρου κ.λπ.) ή/και • Παρακολούθηση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων του κέντρου ή/και • Αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας καθώς και αξιολόγηση των σχολικών προγραμμάτων 	<p>«Υπάρχει ένας σημαντικός όγκος βιβλιογραφίας που αναλύει δράσεις που έχουν αποδειχθεί επιτυχείς στη συμμετοχή των τελικών χρηστών στη λήψη αποφάσεων και στο σχεδιασμό πολιτικών, δηλαδή στην προώθηση της εξουσιοδοτημένης συμμετοχικής διακυβέρνησης.» (Fung and Wright 2001). (Flecha, 2015, σελ. 81)</p> <p>Προκειμένου οι ανάγκες των ευάλωτων ομάδων (όπως τα άτομα με αναπηρία) να λαμβάνονται υπόψη και να αντιμετωπίζονται κατάλληλα στην εκπαίδευση ενηλίκων, τα άτομα με αναπηρία θα πρέπει να είναι παρόντα στους χώρους λήψης αποφάσεων. Εάν τα κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων ανοίξουν χώρους για τη δημιουργία και την ανάπτυξη μιας διαλογικής ηγεσίας, επιτρέποντας τη συμπερίληψη μιας ποικιλίας φωνών, προωθείται ένας ισότιμος διάλογος. Σε αυτόν τον ισότιμο διάλογο, πρέπει να δοθεί σημασία στην εγκυρότητα των επιχειρημάτων και όχι στη θέση εξουσίας που έχει κάποιος στο σχολείο ή στην κοινωνία. Με αυτόν τον τρόπο, άτομα από ευάλωτες ομάδες (για παράδειγμα, άτομα με αναπηρίες) μπορούν να συμβάλουν στις αποφάσεις που επηρεάζουν τη δική τους μάθηση και τη μάθηση άλλων ατόμων με αναπηρίες. (Redondo-Sama, 2015, 2016).</p> <p>«Η διαλογική ηγεσία είναι επομένως η διαδικασία μέσω της οποίας δημιουργούνται, αναπτύσσονται και εδραιώνονται οι πρακτικές ηγεσίες όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών, των μαθητών, των οικογενειών, του μη διδακτικού προσωπικού, των εθελοντών και οποιωνδήποτε άλλων μελών της κοινότητας. Στη δέσμευσή τους ως διαλεκτικοί ηγέτες, επιδιώκουν να συνεργαστούν με τις οικογένειες, τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, ιδίως υποστηρίζοντας και προωθώντας δράσεις που συμβάλλουν στη μεταμόρφωση του σχολείου και της κοινότητας, οι οποίες περιλαμβάνουν τη γειτονιά και τις αλληλεπιδράσεις στα σπίτια» (Padrós, Flecha, 2014, σελ. 217).</p>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΈΣ ΑΝΑΦΟΡΈΣ

- Flecha, R. (2015). *Successful educational actions for inclusion and social cohesion in Europe*. Springer. <https://www.springer.com/gp/book/9783319111759>
- Christou, Molina (2009). Educational inclusion and critical pedagogy. *Teoría de la Educación. Educación y Cultura en la Sociedad de la Información*, 10(3), 31-55. <https://www.redalyc.org/pdf/2010/201014898003.pdf>
- Molina, Ríos, (2010). Including students with disabilities in Learning Communities. *Psychology, Society & Education*, 2(1), 1-11 <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6360134>
- Padrós, Flecha, (2014). Towards a Conceptualization of Dialogic Leadership. *International Journal of Educational Leadership and Management*, 2(2), 207-226. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1111682>
- Redondo-Sama, G. (2015). Dialogic leadership in learning communities. *Intangible Capital*, 11(3), 437-457. <http://dx.doi.org/10.3926/ic.651>
- Redondo-Sama, G. (2016). Leadership and community participation: a literature review. *International and Multidisciplinary Journal of Social Sciences*, 5(1), 71-92. <http://dx.doi.org/10.17583/rimcis.2016.1998>

ALL IN

*All Inclusive - Adult Education and
Inclusion: new cooperative approaches*

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.
Project Number: 2020-1-DE02-KA204-007525